

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXVIII

Price 25c

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Wednesday, December 2, 1981

Nr. 220

DRAUDŽIA RUSAMS PARDAVINĖTI RAKETAS

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO NUOMONĖ APIE LAIK. LIETUVOS VYRIAUSYBĘ

Reikšdamas padėką, kad Valstybės departamentas pasirinko tvirtinę politinę liniją santykiuose su totalitarine Sovietų Sąjunga, ALTO pirmininkas dr. Kazys Sidlauskas savo rašte Valstybės sekretoriui Haig atkreipė dėmesį, kad vadinamose karo kriminalistų teismuose negalima pasitikėti sovietinių įstai-gų pateikiamais liudijimais. Atkreipė dėmesį, kad laikinai Lietuvoje vyriausybė, sudaryta vokiečių-rusų karo pradžioje, jo-kiu būdu nebuvo nacių kolabo-rantai. Tos vyriausybės galva K. Škirpa buvo nacių laikomas nemų areštė, kai kurie vyriausybės nariai, kaip prof. M. Mac-kevičius, buvo išvežti į nacių koncentracijos stovyklą. Tie faktai Valstybės departamentui, tikriausia, žinomi: departamen-tas prašomas atitinkamas infor-macijas perduoti Teisingumo departamento Specialių investi-gacijų komisijai.

Is Valstybės departamento at-ėjo raštas, kuriame pažymima, kad šis reikalas buvo išdiskutu-tas su Specialių investigacijų komisija, pabrėžiant, kad laik-i-noji vyriausybė buvo patriotinė ir kad JAV nepripažįsta Lietu-vo inkorporavimo. Valstybės departamentas pažadėjo ir atei-ty informuoti tą komisiją.

SENATORIUS DIXON SUSI- RUPINĖS SKUDŽIU

Atsiliepdamas į ALTO pirmi-ninko dr. K. Sidlauskio laišką, senatorius Alán J. Dixon pa-žymėjo, kad jis nuolat susirūpi-nęs kovojančių dėl žmogaus teis-ių lietuvių aktyvistų priespauda, o dėl B. Gajausko išlaisvinimo jis specialiai kreipėsi į Valstybės departamentą.

Senatorius Dixon pažymi, kad jis buvo vienas iš pasiūlysiu- Senatui rezoliuciją ir V. Skuo-džio reikalą.

IESKANT UZTAREJŲ B. GAJAUSKUI

ALTO pirmininkas dr. Kazys Sidlauskas pasiuntė raštą Los Angeles merui Tom Bradley, prašydamas, kad jis padėtų ta-me mieste gyvenančiai B. Ga-jauskieniės jos pastangose išlais-vinti Sovietų Sąjungos kalina-mą žmogaus teisių gynėją B. Gajauską.

(ALTO Informacija)

— Pirmadienį Japonijos prem-jero planas daryti pakaitas kabinete sumažino jenos vertę ir padidino dolerio vertę.

KALENDORĖLIS

Gruodžio 2: Aurelija, Skir-muntas, Mangaudas, Arbutas, Krutulė.

Saulė teka 6:59, leidžiasi 4:20. Oras debesuotas, vėsesnis.

NATALIE WOOD BUVO GIRSTELEJUSI

LOS ANGELES, Calif. — Dr. Thomas Noguchi, mirties prie-žasties tyrinėtojas, pareiškė, kad artistė Natalie Wood buvo girs-telėjusi, kai iš Katalinos salos uoste parštos "Splendor" 60 pė-dų jachtos lipo į laivelį, įkrito į vandenį ir prigėrė.

Į Los Angeles atvežtas josios lavonas buvo skrodžiamas. Nu-statyta, kad viduriuose ir gys-lose būta alkoholio. Dr. Noguchi taip pat nori nustatyti, ar artis-tė nebuvo paėmusi ir narkotikų, bet tai turės vėliau išsiti.

Po apklaušinėjimų nustatyta, kad jachtoje buvo artistės vy-ras Robert Wagner, visa eilė ki-tų artistų ir draugų. Po vidur-nakčio artistė panor paplau-kioti mažą laivelį. Ji viena nu-sileido laipteliais, lipo į laivelį ir nepataikė. Ji įkrito į vandenį, bet negalėjo gelbėtis. Dr. Nogu-chi nustatė, kad ant josios la-vono nebuvo jokių prievartos žymių. Ji krito ir nuskendo. Reikalas toliau tyrinėjamas.

LIETUS IR SNIEGAS NĖSĄ ŽIEMĄ

CHICAGO, Ill. — Pirmadienį atšalęs vakarų oras, vėjas, aud-ra ir lietus neša žiemą visoms vakarų valstijoms.

Arizonoj pirmadienio naktį pradėjo pūsti šaltas vėjas, kuris visoje valstijoje išmetė daug snie-go. Vietomis Arizonoje išmesti sniego klodai siekė 20 pėdų. Už-vertė kelių ir takus, žmonės negali pravažiuoti ir net iš ūkių išvažiuoti.

Vėjas pasiekė Texas valstiją, kur padarė daug žalos namams ir ūkių įrengimams. Vietomis vėjas nešėsi 50 mylių greičiu, nuplėšė namų stogus, išvertė elektros ir telefonų stulpus, iš-laužė medžius ir pakenkė susi-siekimui.

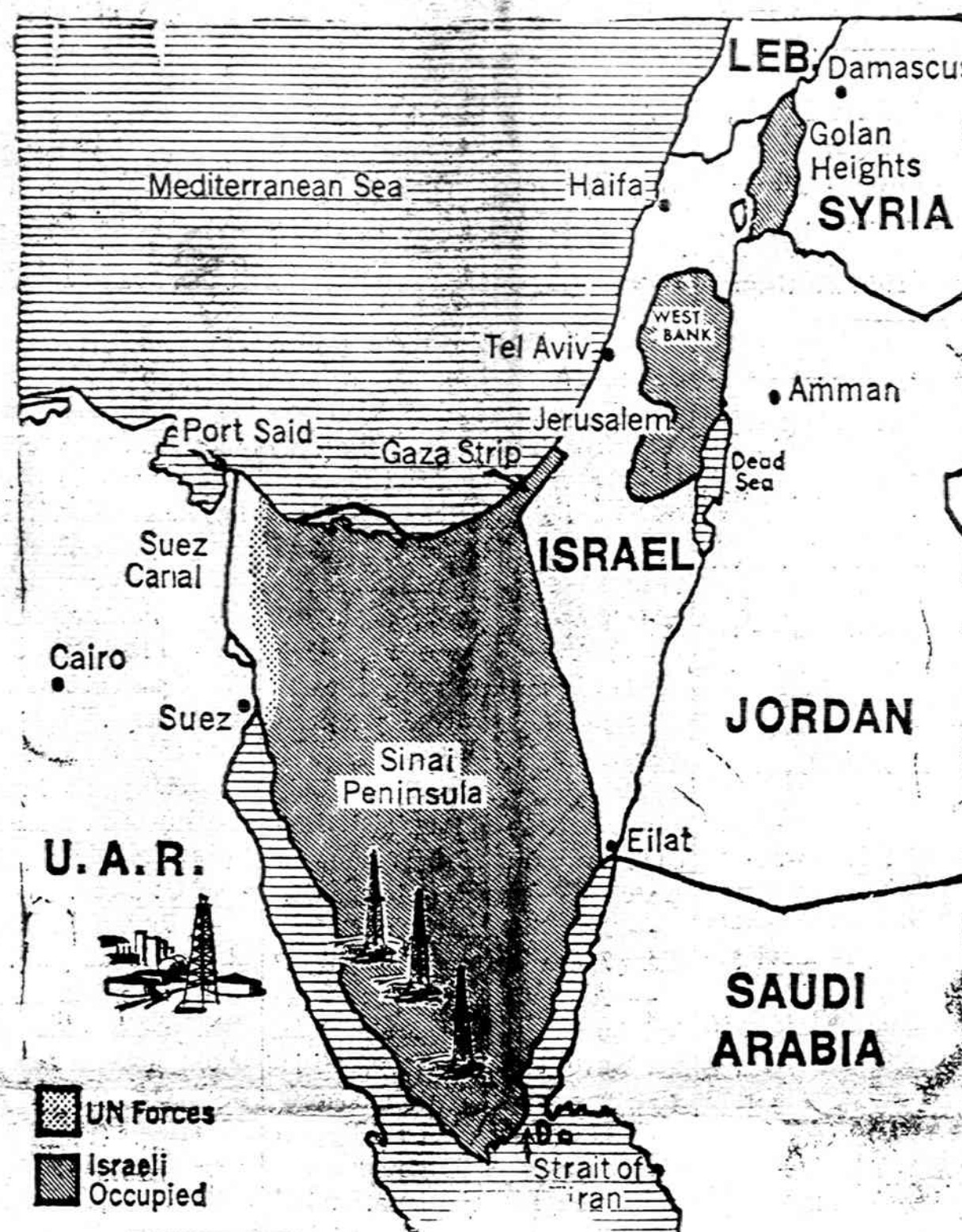
Nebraskoje vėjas nuvertė ga-na aukštą naftai kelti bokštą. Tai įvyko Porter miestelio apy-linkėje. Tame bokšte dirbo jau-nas 23 metų darbininkas. Be-krisdamas plieninis bokštas jį užmušė.

SENATORIUS HARRY BYRD DAUGIAU NEKANDIDATUOS

WASHINGTON, D.C. — Sen-atorius Harry F. Byrd pirmadienį pareiškė, kad jis daugiau nebekandidatuos į JAV Senatą. Senatorius Byrd praleido Sena-te 16 metų. Pirmą kartą jis bu-vo išrinktas 1965 metais.

Senatorius Harry Byrd nepri-klaušė jokiai politinei partijai. Jis nėra nei respublikonas, nei demokratas. Jis veik visą laiką glaudžiai bendradarbiavo su pietų demokratais. Senatorius žmona taip pat pataria jam baigti sunkų darbą.

Senatorius yra įsitikinęs, kad ateinančiais metais Virginijoje rinkimus laimės respublikonai. Jis jau kalbėjė su respubliko-nų partijų vadais.

Krašto apsaugos sekretorius Weinberger išaiškino Izraelio ministeriams tarptautinę padėtį ir patarė laiku atsaukti Izraelio karių.

ARIEL ŠARONAS, C. WEINBERGERIS PASIRASĖ NAUJĄ SUSITARIMĄ

LENKIJOS KOMUNISTŲ PARTIJA PRAŠO ĮSTATYMO,
LEIDŽIANČIO BAUSTI STREIKUOJANČIUS

WASHINGTON, D.C. — Pir-madienio vakare Izraelio gyny-bos ministeris Ariel Šaronas ir JAV krašto apsaugos sekreto-rius Caspar Weinberger pasira-šė sutartį dviem svarbiems da-lykams: 1) ruošti karui, 2) sau-goti taiką.

Abi valstybės pasižadėjo rūs-tis karui, kuris Artimiesiems Rytams gresia iš Sovietų Sąjun-gos pusės. Sovietų Sąjunga nori įsistiprinti Artimuose Rytuose, ypač Persijos įlankoje, ir 2) rei-kia todėl imtis priemonių sau-goti taiką Artimuose Rytuose.

Izraelio krašto apsaugos mi-nisteris buvo labai nustebęs "derybomis", nes jam beveik nebuvo progos išsiaiškinti. Jis praleido penkias valandas su Pentagono pareigūnais, bet jis daugiausia turėjęs klausyti kaip sekretorius Weinbergeris aiški-no susidariusią padėtį.

Šaronas pakeitė kelis žodžius

Izraelio atstovai labai džiau-gėsi, kad jiems pavyko pakeisti kelis naujo susitarimo žodžius. Amerikiečiai jiems pristatė iš anksto paruoštą susitarimo pro-jektą ir paprašė pasirašyti. Iz-raelio atstovai aiškino, kad jis negalį, kad turį pasitarti su premjeru ir kitais ministrais, bet jiems buvo pasakyta, kad jie arba pasirašo, arba neturės jokio susitarimo.

Izraelitams buvo pasakyta, kad jie ir šiaip bereikalingai vil-kina ir atidėlioja neatidėliojimą

IZRAELIO KARIAI IŠVA- ŽIUOS IŠ SINAJAUS

WASHINGTON, D.C. — Izrae-lijo premjeras buvo pranešęs, kad Izraelio kariai ateinančių metų balandžio 27 dieną neiš-važiuos iš Sinajaus, jeigu Euro-pos ginkluotos pajėgos ten sau-gos strateginius punktus.

Pirmadienį išvykusi Izraelio delegacija pareiškė, kad Izraelio ginkluotos pajėgos išvyks iš Si-najaus, kaip buvo ankščiau susi-tarta. Be to, Izraelio atstovams sekr. Weinbergeris pranešė, kad Palestinos atstovai turės daly-vauti taikos pasitarimuose.

Be Britanijos, Prancūzijos, Italijos ir Olandijos karių, į Si-najaus pusiasalį atvyks Ameri-kos, Fijų salos, Kolumbijos, Urugvajaus, Australijos ir Nau-josios Zelandijos kariai

Pasirodo, kad Izraelio amba-sadorius Evron panor pasit-traukti. Jis jau praleido Ameri-kos sostinėje trejus metus. Atei-nančių metų sausio 31 d. jis iš-važiuos į Izraelį.

— Neužsakytus Maskvos bendradarbių atvirukus galima mesti į gurbą. Nereikės mokyti.

— Anglijos princas Pilypas, karalienės vyras, praeitą pirmadienį, vos neįvažiojo į 747 lėk-tuvą, Londono aerodrome ky-lantį skristi į Miami.

— Pakėlus važmą, RTA ne-teko 11 milijonų dolerių. Va-žiuoja mažiau žmonių, negu ankščiau.

kykla būtų atskirta nuo Karo mokyklos. Jie aiškina, kad ugni-gesiai nėra kariai.

PAUL NITZE IR J. KVICINSKIS VADOVAUJA PASITARIMAMS

PASITARIMAI ŽENEVOJ ILGAI TĖSIS, NES TEKS
APTARTI NAUJAI KILUSIUS KLAUSIMUS

KARDINOLAS CODY GULI LIGONINĖJE

CHICAGO, Ill. — Kardinolas John Cody ir vėl atvyko į ligo-ninę. Tikėtai šį kartą jis vyko ne į Columbus ligoninę, kur pa-prastai jis vykdavo, bet nuva-žiuo į Northwestern ligoninę. Manoma, kad šioje ligoninėje gydytojai ar laboratorijos galės geriau iširti ir nustatyti jo ne-galavimus.

Northwestern ligoninės vado-vybė atsisakė pasakyti kuo kar-dinolas Cody negaluoja, bet at-sakingas darbuotojas pareiškė, kad apie išos savaitės vidurį ty-rimai bus baigti.

Kardinolas Cody planavo vyk-ti į Washingtoną veikusią Ame-rikos vyskupų konferenciją, bet jis vėliau minėtą kelionę atšau-kė. Manoma, kad liga jį su-laikys.

Pats kardinolas pareiškė, kad jis dalyvaus jam ruošiamos 50 metų kunigystės iškilmėse.

AUKŠTI ASTRONAUTAI KILS Į ERDVĘ

WASHINGTON, D.C. — Anks-tyvą pavasarį "Columbia" erd-vėlaivis ir vėl kils į erdvę. Jau daromi reikalingi paruošimai.

Jau dabar nustatyta, kad š-kartą su erdvėlaiviu į padang-kil's du 6 pėdas turintieji vyrai. Marinių pulk. Jack B. Lojmsa-jau tris kartus buvo pakilęs į erdvę. 1970 metais jis praleid-erdvėje 60 dienų, kai buvo iš-kelta laboratorija erdvėje.

Antrasis kils į erdvę aviacijos pulkininkas Charles G. Fullert-on, taip pat 6 pėdų aukščio. Jiems jau pranešta, kad planuo-jama "Columbia" iškelti į pa-danges kovo 20 dieną.

Abu astronautai jau geroka-rya susipažinę su "Columbia" struktūra. Juos supažindins su kelionės uždaviniais.

— Antradienį aukso uncija kainavo \$105.

Caspar Weinberger

Caspar Weinberger, krašto apsaugos sekretorius, nuo-dugniai aiškino Izraelio gy-nybos ministeriui ape JAV įsipareigojimus taikos už-laikymui Art. Rytuose.

ŽENEVA, Šveicarija — Pasi-tarimai įvairių atominių ginklų kontrolei nustatyti prasidėjo pir-madienį. Kada jie pasibaigs, tuo tarpu dar neaišku, nes pasitari-mai užtruks ilgą laiką, kol ap-tars ir susitars neįvertinti atomi-nių ginklų Europoje ir kitose pasaulio dalyse.

Pirmuose posėdžiuose nusta-tyta, kad amerikiečių delegaci-jai į Ženevos pasitarimus vado-vauja Paul H. Nitze, o Sovietų delegacijai vadovauti paskirtas naujas žmogus — Julius A. Kv-i-cinskis, 54 metų amžiaus diplo-matinės tarnybos narys.

Amerikiečiai pasiūlė padėti pagrindan prezidento R. Reaga-no pasiūlymą išmontuoti ir iš-vežti raketas iš V. Europos. Bet rusai privalo išvežti iš europinės Rusijos visas vidutinio dydžio atominės raketas. Amerikiečiai dar pridėjo, kad Sovietų valdžia neturi teisės vidutinio dydžio ra-ketų parduoti ar atiduoti, saky-sim, lenkams ar kitoms Varšu-vo pakto valstybėms. Raketa gavusi valstybė galėtų pasiekti bet kurį Europos administraci-jos, pramonės ar susisiekimo svarbesnį centrą. Amerikiečiai taip pat atmetė Brežnevo pasiū-lytą "lygų skaičių". Jis būtų naudingas tikrai Sovietų Sąjun-gai, nes Maskva būtų vienintelė, kuri turėtų atominės raketas Europoje.

Brežnevas gali nesutikti, bet jo pasiūlytas "lygus skaičius" raketų išmontavimas amerikie-tiams nepriimtinas. Jis privalo būti visuolinis. Rusai turi visas raketas išmontuoti ir išvežti, ar-ba amerikiečiai ginkluosis ir privers rusus minėtas raketas švežti.

Pirmadienio vakare Sovietų delegacijos vadovas Julius Kv-i-cinskis pranešė, kad visi Žene-voje vykstantieji pasitarimai tū-tes būti prie uždarų durų. Į po-sėdžius nebus įleidžiami spau-dos atstovai. Kol nebus susitar-ta, pasitarimų eiga nebus skel-biama. Suvažiuosieji nenori, kad atominių raketų klausimus spresų galvėse ir sueigose, kal-bų bereikalingus gėnus ir net aistras. Klausimai privalės būti aptarti posėdžiuose, o kai bus prieta susitarimė, tai tada su-tartas bus pranešta vyriausy-bėms ir paskelbta spaudos, ra-dijo ir televizijos atstovams.

Kalbama, kad ateinančių me-tų pradžioje prezidentas Ronald Reaganas ir Sovietų Sąjungos aukščiausiosios tarybos pirmi-ninkas Leonidas Brežnevas tu-rės susitikti Ženevoje ir aptarti atominių ginklų mažinimo rei-kalą. Manoma, kad dvi-ų val-s-tybių galvų pasitarimas galėtų žymiai pagreitinti pasitarimų eigą.

— Chicago's burnistrė Jana Byrne pasirinko teisininką J. A. Martinez aldermano pareigoms. Meksikiečiai n patenkinti, nes Martinez yra puertorikietis.

MODERNI MOZAİKA IR MAGARYČIOS

Dėsto DON PILOTAS

Praeities nereikėtų išsižadėti

Per "Margučio" radiją ketvirtadienį (Padešos Dieną) buvo perduotas antropologų ir tautosakos studijavusios Elenos Brūdūnaitės tautosakos Lietuvių moterų dailininkų parodos Jaunimo Centre atidarymo proga.

Savo žodyje Brūdūnaitė įterpė ir tokį teiginį: "Nors mes Amerikoje esame jau per 30 metų, vis dėlto nesame išmokę kaip save parsiduoti".

Kad Brūdūnaitė būtų turėjusi mintyje tik dailininkas moteris, dalyvaujantis su savo kūriniais parodoje ir Amerikon atvykusias "prieš per 30 metų", iš jos visų pasakytų žodžių, kuriuos esame užrašę ant magnetinės juostos, nėra aišku. Betgi dailininkų moterų, nors gal ir be diplomų, manau, yra buvę ir iš anos į anglakausius ir "stockyardų" darbininkus "parsiadavusios" kartos, paeinančios iš 19-jo am-

žiaus pradžios, kurios palikuonys, susibūrę į ALTO ir BALFO junginius, draugiškai gelbėjo "prieš 30 metų" kilusiai naujai lietuvių emigrantų kartai, siunčiant siuntinius į DP "kempes", arba Amerikon atvykstantiems suteikiant pirmąjį prieglobstį ir pagelbstint parsiduoti dėl "parsiadavusių" šio krašto kalbos neapvaldymo ar specialybės neturėjimo kartais ir į labai vargingus, kaip ir bendrai masinėje emigracijoje būna, darbus.

Jaunai Brūdūnaitė, šauniai žengiančiai akademiniams keliais, nevertėtų savąją kartą aukštai bevertinti, ją įdėmiai išskirti iš vargingosios, bet vienok buvusios draugiškos, savųjų tautiečių kartos. Praeities, kad ir vargingos, nereikėtų išsižadėti, besididžiuojant mokslo "bajoryste".

Senas lietuvis.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse dabar yra daugiau indėnų, negu buvo anksčiau. Nuo 1890 metų rekordai rodo jų prieaugį. — daugiau kaip vieną milijoną, pagal 1980 metų gyventojų surašinėjimą. Skaičius pakilo 569.000 (72 procentais) nuo paskutinio gyventojų surašinėjimo 1970 m. Iš viso indėnų yra 1.360.000. Dauguma jų gyvena savo kolonijose, kiti miestuose.

Vienas Cornwallio ūkininkas nuomoja savo avis prie namų pievelėms "pjauti", tiems, kurie tingi arba neturi laiko to padaryti. Į jo paskelbtą reklamą spaudoje, atsiliepė daug norinčių avis nuomot. Jis gavo 95 telefonų paskambinimus tik per vieną valandą. Avų savininkas išnuomavo 71 avį po \$50 už kiekvieną. Dėl avų pristatymo ir vasaros sezonui pasibaigus, gražinimo, reikėjo susitarti.

Europiečiai apsimetė, Surink kas miesto atmatas panaudoję energiją gaminti. Luksemburgas ir Danija šitame procese vadovauja. Taip pat Vokietija, Šve-

carija ir kitos valstybės atmatas vartoja energijai gaminti. JAV turi pakankamai ir kitokios medžiagos tam tikslui.

Minkstųjų gėrimų pomėgis tiek paplito, kad jauni ir subrendę žmonės geria daugiau minkstųjų gėrimų, pvz. pepsų, kolų, džindžirėlių, negu alaus ar pieno. Molina vaikui negali įsilyti gerti pieno, kai jis melia geria "pepsi". Amerikiečiai užsienyje daro biznį iš minkstųjų gėrimų. 1980 m. 86 milijonai (86 tūkstančiai milijonų) skardinėlių minkstųjų gėrimų buvo išparduoti. Kiekvienam JAV gyventojui išeina po 400 skardinėlių to gėrimo. Apie sveikatą milijoninis biznis nekaltai, išskiriant dr. J. Adomavičių.

Pagal JT davinius, berasių skaičius pasaulyje pasoko 1970 m. iš 742 milijonų iki 814 milijonų 1980 metais. Daugiausia berasių yra neturtingose pasaulio srityse. Spėjama, kad 1990 m. berasių skaičius pakils iki 884 milijonų.

Kai kam didelę sensaciją sukėlė, kad princas Charles ir Lady Diana laukiasi naujagimio. Anglijos karališkoji pora susituokė praėjusią vasarą.

Egiptas kovoja su žiurkeimis, kurių atsirado po 1967 metų karo su Izraeliu. Sako, žiurkės tokios didelės, kad sverio du kilogramus. Tos žiurkės lipa į medžius, naikina javus, daržoves, daugiausia Suezio kanalo delys srityje. Apskaičiuojama, kad žiurkio gali būti daugiau, kaip 200 milijonų. Ne tik javus su naikina iki 60%, bet ir oranžius ant medžių. Žiurkės laksto ant stogų ir lenda į namus.

Australijoje vienas vyrukas gavo pakvietimą atvykti į teisėmą, bet neturėjo pinigų kelionei. Pavogė svetimą mašiną ir atvažiavo. Teisėjas jam paskyrė mėsos kalėjimo. Neapsimokėjo vogti.

Don Pilotas

TIK NEGIRK

Tik negirk dienos iš ryto,
Gal greit apsiniauks erdvė;
Gąsdins žaibai ir perkūnas
Mus visus in korpore.

Netikėk būsimą žmona,
Melle jos šventia tyra.
Paslaptis tu sužinosi,
Iš vestuvių kaip yra.

Netikėk prieš rinkimus
Kandidatų pažadų,
Jau daug tokių patriotų
Tupi po Maskvos padu...

Netikėk biurokratų
Šypsniams ir jų plepalais;
Neišvengsi sindikatų,
Paslėptų po pažadais.

Ar jis bus respublikonas,
Demokratas ar kitoks,
Konservatyviųjų ponas —
Seime visi susisuoks.

Netikėk, jei šio tau šypsos,
Vinguliuoja uodega;
Šunio dantis nesamdyti —
Tau įkšt gal visada.

Non Partisan

TEIGIAMAI ĮVERTINO

Kaip patinka tavo naujas
tėvelis? — paklausė 10 metų
berniukas savo draugo Hollywoo-
de.

Visai neblogai. Aš beveik
jį jau pamiršau.
— Taip visai neblogas — su-
tikio pirmasis berniukas. — Aš
jį turėjau pereinais metais.

BLOGAS GYDYTOJAS

Ar tu, Onute, vis dar gy-
daisi pas tą jauną gydytoją?
— Ne!
— O kodėl? Juk tu visuomet
sakydavai, kad jis yra labai ge-
ras gydytojas.

— As sužinojau, kad jis yra
susisizdėjęs.

ŽMONOS "VAIRAVIMAS"

Viena ponis su vyru iš Romos
Paryžių važiuoja automobiliu.
Laikraštininkas paklausia:

Ar ponis visą laiką vairav-
vote?
— Taip, — atsakė vyras. —
Žmona visą laiką diriguoja, ne-
paliesdama vairo.

GERAS PATARIMAS

Tamsta ponis, esi visiškai
sveika. Patarčiau tik truputį pa-
ilsėti.

Bet pone deklare, prašau
tik pažūrėti mano liežuvį.
— Kaip tik tamstos liežuvius
pirmon eilėn yra ir reikalingas
poilsio.

Australijoje vienas vyrukas
gavo pakvietimą atvykti į teis-
mą, bet neturėjo pinigų kelionei.
Pavogė svetimą mašiną ir atva-
žiavo. Teisėjas jam paskyrė mės-
os kalėjimo. Neapsimokėjo vog-
ti.

Don Pilotas

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

Kaip Padešos dieną pralei-
dai, tėve?

Sapnavau, kad laukinis žvė-
ris, hiena, žemomis paskutinė-
mis kojomis, mane sekė urg-
damas. Padešos dieną tas žvė-
ris norėjo mane suėsti. Pasakyk
man, ką mano sapnas reiškia?

— Žiūrėk Sapnininką, tėve.
— Žiūrėjau. Sako, kad su žvė-
rimis padraugauti esą neblogai...

— Matai, gyvulus yra žmo-
gaus draugas, — šuo, katė ir
paukštukai. Aš savo kieme žvir-
bliukus duonos trupiniais kas-
dien pavaišinu. Kai jie mane pa-
mato, tai skrenda prie manęs.

Kaip tu praleidai Padešos
dieną? Gal kalakuto privalėjai?

— Aš, tėve, sapnavau didelį
kalakutą, iškeptą su obuoliais.
bet buvo tik tai sapnas, teisin-
giau "paragavau" sapnuodamas.

Mano sapnas buvo geres-
nis. Kai mano kaimynų namuo-
se kvepėjo kalakutiena, tai aš
nuėjau pas Andriejų, žinai ten,
kur prie iki kito galo, nesimato
buro galo, o prišakyje yra dar
nedidelis bariukas, kur ponams
atskirai pasiūnėti ir išsigerti
irengia. Matai, Maiki, jeigu kil-
tų muštynės, tai ponai pirmieji
išsmuktų laukan. Fizinės muš-
tynės dabar retas dalykas, bet
dėl "idėjų", kurių yra daug, be-
veik kasdien liežuviais kovoja.

ypatingai kai nuo alkoholio sme-
genys "sustingsta", — visko
galima tikėtis... Jeigu būtų vie-
na partija, viena idėja visiems,
kaip, pav. Sovietų Sąjungoje, tai
su kuo tada mušies? Priešų so-
vietijoje "nera", tik tai "visi
draugai" (komradai).

Mūsų tautiečiai Lietuvoje
negi dėkos Maskvai už blogą
derlių, už areštus ir kalėjimus,
kai nežino, už ką juos persekio-
ja.

Kai tu, Maiki, mokytas, tai
pasakyk man, kas sugalvojo Pa-
dešos šventę?

Nesugalvojo, bet pats gyve-
nimas tapo realybe. Labai senai.

kai pirmieji Amerikos kolonis-
tai dabartinėje Massachusetts
valstijoje badavo dėl blogo der-
liaus ir kitų nedatekčių, tai la-
kričio mėnesio paskutinę savai-
tę, ketvirtadienį, vietiniai indė-
nai prigaudė laukinių kalakutų,
parūpino kukurūzų ir pamaitino
savo būsimuosius okupantus.
Nuo to laiko, iki dabar, Padešos
diena pasidarė ne tik švente, bet
ir tradicija.

O kaip, Maiki, baltieji žmo-
nės atsiligino indėnams. Šimta
indėnų badu išmarino Illinoisaus
upės iškyšulyje (Starved Rock)
prie Ottawos?

Reikia sutikti, kad blogiu
atsiliginu už gerą.

Bet indėnai neišnyko. Šian-
dien priskaitoma arti dviejų mi-
lijonų indėnų Jungtinėse valsti-
jose. O kiek jų yra pietinėje
Amerikoje?

Indėnai, kaip ir kiekviena
tauta kovoja už savo teisę gy-
venti savo tautoje. Sovietai mė-
gina išnaikinti kitas tautas, pa-
daryti jas ruskiais. Tačiau visos
jų žiaurios priemonės, kankini-
mai, trėmimai, religijos naikini-
mas, anksčiau ar vėliau nueis,
kaip sakoma, "šuniui ant uode-
gos". Teisingas posakis: kas
smaugia kitą, bus ir pats pasmau-
gtas. Be tiesos ir teisybės pa-
saulis negali egzistuoti.

Suprantu, Maiki, ką tu pa-
sakoji. Manau, kad tu geriau ži-
nai, negu aš.

Būk atsargus, tėve, kad
mušti negautum, kai nueini pas
Andriejų. Nesileisk ir ginčus su
tais ponais, kurie mažai išmano,
bet daug šneka ir spaudoje ki-
tus šmeizija, kas neklauso jų ko-
mandos. Ką gali žinoti, gal koks
slapukas šnipelis klausosi...

Nebijok, Maiki. Aš ne toks
durnas, kad neatiskirčiau pelų
nuo grūdų. Mes dėkojame Die-
vui, kad gyvenome laisvame
krašte.

Na, tai lik sveikas; tėve.
— Sudiev, Maiki.

DRAUGAMS

Nežinau, kur savo laimę rasi,
nelaimę neieškodamas sutiksi,
tik tuomet draugą tesuprasi,
kai jo bauriai apvilta liksi.

Išsinešęs širdies virpėjimus
geriausius į begėdžių niekšų minią,
už juos gal ir malonėjimus
gausi, bet jie sugels krūtine...

Atviros slebos šventyklon, broli,
prinėš tik purvo niekšų batai, —
palik klatingus žmones toli,
nes jie pakenks sielos sveikatai!

Kas draugas bus — atras vienvėję,
sukoneveiktą, sužalotą
ir paliktą numirti gatvėje;
tik jis bus tu, ką tiek svajota!

Arėjas Vitkauskas

TRYŠ BOBOS

Nelaimė ir vargas kiekvieną čia ėda
Ir graužia, kankina, neduoda užmigti —
Trys bobos baisiausios Čikagą apsidė...
Kantrybės ir ištvermės ima jau stigti.

Pirmoji parodė joms kelią kaip veikti,
Kad žodis, paleistas, nedingtu kaip dūmas,
Kaip galima graužti ir šimtmetį peikti,
Kai padeda Vilnių barzdotas kom-kūmas.

Antroji jau renka, kiek buvo prirašius,
Pataiso, papildo, užbarsto pipirų...
Trečioji... pralenkti visas pasinešęs —
Išmokys kiekvieną pagerbti jos vyrą...

T. Artyčia

NAUDINGAS IŠRADIMAS

Mokytojas: — Mes galime len-
gvai kvėpuoti tik dėka gausiam
kiekiui deguonies. Jis yra net
būtinasis augalų, gyvūnų ir žmo-
nių gyvybei. Ar žinote, kad de-
guonis tapo surastas tik prieš
300 metų?

Jonukas: — O kuomi, ponas
mokytoja, kvėpuota anksčiau?

KATE SU PUSLE IR BOLŠEVIKAI

Lietuvoje pas tėvuką,
Kai papjaudavom paršiuką,
Puslę rasdavom jame.

Į ją žirnių mes prikišė
Sudžiiovindavom užrišę
Kaip skilandį kamine.

Katę baugia tad nutvėrė,
Bes tą puslę jai pritrėrė,
Rišdavom ant uodegos.

Ima ji tad šokinėti,
O tie žirniai dui barškėti,
Bar, bar, bar be pabaigos.

Mūs katė taip nusigando,
Kad į pečių lysti ėmė,
O puslę užkliuvo tada.

Tempia, tempia kol pratrū-
sta.
Ir "dvasia" iš jos išstrūka,
Tad pasbaigia bėda.

Taip ir rusų bolševikai,
Neva Markso pakalikai,
Kūrė rojų tariamai.

Žudė, plėšė lyg padūkę,
Lyg iš pragaro išstrūkę,
Ir apvyklė amžinai.

SKIRTUMAI IR PANASUMAI

Du vyriškiai sėdi restorane
prie vieno staliuko.

Reiškia, tamsta esi aktorius.
Aš esu banko direktorius ir tu-
riu prisipažinti, jog per pasta-
ruosius dešimt metų nesu bu-
vęs teatre.

Nėra ko čia jums girtis —
prabilo aktorius su šypsena. —
Aš per daug ilgesnį laiką nebu-
vau įkėlęs koją į banką.

VIENAS IŠ DVIEJŲ

Sveikinu ponį! Girdėjau,
kad susilaukėte įpėdinio. O kas
jis: berniukas ar mergaitė?
— O kas gi kitas jis galėtų
būti?

PASINAUDOJO PROGA

Vienas škotas atsiliepė į val-
dišką biurą užregistruoti tik ką
užgimusį kūdikį.

Užpildęs blanką, paklausė,
kiek už tai reikės mokėti, Val-
dininkas atsakė:

— Už tai mes neimam jokio
mokesčio.

— Iš tikrųjų? — suriko malo-
niai nustebintas tėvas. — Jeigu
taip, tai gal tamsta prašys ir
antrą kūdikį? Mano žmona pa-
gimdė dvynukus.

PASTOVIOS YPATYBES

Dirbtuvės prižiūrėtojas Ven-
grijoje, paklaustas su kokiom
svarbiausiom problemom susi-
duria vengrų liaudies pramonė,
atsakė:

— Su nuolatinėmis sunkeny-
bėmis.

NETIESIOGINĖ IŠVADA

Teisėjas: — Tamsta skundi sa-
vo kaimyną už tai, kad jis tam-
stą pavadino jaučiu, ar taip?
Skundėjas: — Atrodo, kad
taip.

Teisėjas: — Bet ar tikrai jis
jus pavadino jaučiu?
Skundėjas: — Matote, jis aiš-
kiai to nepasakė, bet jis mano
duką prilygino prie telyčios...

PAMEGIMAS

— Vladai, ar tu mėgsti moky-
klą?
— Mėgstu, kai ji yra uždary-
ta.

PAGERINTŲ APLINKYBES

— Ką tu, Verute, darytumei,
jei aš pabučiuočiau tavo kaktą?
— Aš nubėgčiau ir apsiaučiau
aukštesnėm kulnini batukus.

DEKUI—TURIU VILTĮ

— Kaip einasi tavo uošvei?
Kaip ji jaučiasi?

— Dekui. Kasdien jai vis blo-
giau darosi.

KALBETOJAS BANKETE

— Nekalbėsiu ilgai, nes turiu
saugoti savo gerklę. Prisibijau,
kad kas nors iš tamstų jos ne-
perpiautų.

IT'S AMAZING!

LIETUVIAI SIBIRE

(Lietuvių kančių ir Rusijos komunistų žiaurumų dokumentas)

Knygoje "Lietuviai Sibire" yra išryškinti autentiški nelaimingų lietuvių išgyvenimai, juos Rusijos komunistams plėšiant iš gimtųjų namų ir juos gyvulinuose vagonuose vežant į Sibirą.

Knygoje pateikiama ir gana daug vaizdinės medžiagos, nuotraukų iš gyvenimo laukinio Sibiro tundroje. Paprastai sakoma, kad vargas, skurdas net ir "per akis lipa". Apie tai pateikiama ir autentiškų laisvų kopijų tremtinių raštų savo artimiesiems į Lietuvą. Deja, nėra nuotraukų iš kalėjimo ar enklavedžių kalinio tortūrų momento, kur viskas vykdoma tik naktimis ir tik kalėjimo rūsiuose, kad niekas nematytų. Knygoje viskas aprašoma autentiškai, o dokumentai tikslūs.

Knyga "Lietuviai Sibire" yra ryškiai ir aiškiai liudijantis dokumentas lietuvių tautos naikimo darbą, kurį vykdė rusiški komunistai, nesiskaitydami su žiauriausiomis priemonėmis ir būdais. Knyga skelbia ir ateities kartoms skelbs didžiąją Lietuvos nelaimę.

Knygoje autorius kun. J. Prunskis įvardinamą žodyje pateikia ir statistinių davinų. Jis rašo, kad į Sibirą yra ištremita ar kalėjimuose nukankinta apie trys šimtai tūkstančių lietuvių. Jų netalaidė žiaurais klimato, skurdaus gyvenimo, ar kalėjimo sąlygų mirė ir palaidoti Sibire; daugelis jų net be kapo ar be kryžiaus ženklo...

Kyla klausimas tik dėl nurodyto išvežtųjų skaičiaus. Mat, kiti šaltiniai mini veik dvigubą išvežtųjų skaičių, ("Teroro ir vergijos imperija Sovietų Rusija", 1963 met., New York, Biehnis nurodo, kad iš nepriklausomos Lietuvos buvusių 3,214,271 gyventojų išvežta sunaikinti 659,969 asmenys). Naujienose, straipsnyje antrašte "Lietuvos ir lietuvių tautos naikinimas", 1981. lapkr. mėn. 21-23 d.d., pateiktas skirtingas išvežtųjų lietuvių skaičius. Lauksime knygos autoriaus šiuo klausimu viešo pasisakymo.

Knygoje "Lietuviai Sibire" yra pateiktas — atspausdintas ir M. Mackevičiaus straipsnis — "Lietuvos gyventojų tremimai faktų ir tarptautinės teisės šviesoje". Straipsnio autorius rašo, kad "Sovietų Rusija sulaužė visas taikos ir nepuolimo sutartis su Nep. Lietuva ir 1940 m. birželio mėn. 15 d. 300.000 Rusijos karių peržengė laisvos Lietuvos sieną, suspendavo Lietuvos valstybės funkcijas ir pradėjo

krašte žiauriai šeiminkauti, vykdydami fizinį ir kultūrinį tautos genocidą.

Knygoje atspausdintas ir Sibiro tremtinės E. Juciūtės straipsnis — "Išvežtųjų teisė padėti". Ji rašo apie tremtinių Rusijoje teisingą padėtį, kuri esant tikrai bevertė, užgauli ir pačiuokianti tik tą patį pavergėją. Yra ir daugiau rašinių.

Knygoje yra ir žemėlapis — "Priverčiamųjų darbų lageriai Sovietų Sąjungoje iš Pabaltijo kraštų, kur buvo laikomi išvežtieji". Šiame žemėlapyje nurodyti kalėjimai, lageriai ir sriys, kur priverčiamas darbas naudojamas viešiesiems darbams, kalinius klanuojant.

Tremtinių suvestinėje nurodyta išvežimo data, vagonų skaičius, išvežamųjų skaičius, traukinio nr. ir vieta, iš kur išvežta. Išvardinta dvylika Sibiro vietų, kur tremtiniai buvo atvežti į laikomą.

"Lietuviai Sibire" knygos autorius kun. J. Prunskis, išvardinti ir redakcinės kolegijos nariai. Ilustratorius — J. Strungys, dailininkai: Vincas, Lukas ir Perras Aleksa. Išvardinti padėmė ir knygos mecenatai, aukoję ne mažiau \$110. Išleista 2000 egzempliorių. Išleido — Amerikos Lietuvių Biblioteka. Spausdino M. Morkūno spaustu- vė.

Knygos lapai kreidinio popierio. Pati knyga gražiai techniškai ir meniškai apipavidalinta. Tai albuminio formato leidinys. Savo turiniu ir išvaizda — nedužtantys paminklas Sibiro lietuviams ir drauge neišdildomas dokumentas Rusijos komunistų žiaurumų, vygdant lietuvių tautos fizinį ir kultūrinį naikinimą.

Skaitant šią knygą lietuvių širdis didžiu skausmu suvaiduoja. Lietuvių tautos trečdalis sunaikinimas yra milžiniškas nuostolis mūsų neskaitytinei tautai. Taip ir norisi paklausti pasaulinės politikos vairuotojų: Kur jų akys, ausys ir sąžinė?...

Z. Juškevičienė

Vyro gyvenimas būna daug laimingesnis, kuomet jį apviečia tikra moteries meilė — pareiškė vienas Brighton Parko senbernis.

Rest Easy With Sleep-Eze.
The gentle ingredient in Sleep-Eze helps you get a good night's sleep, and wake up refreshed. Use only as directed.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ŽEISTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL-
DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Bešokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

Daktaras Vydas (1868—1953)

LAISVOJI TRIBUNA

V. KAROSAS

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimas

(Komentarai)

(Tęsinys)

Martynas Brakas dalyvavo mažlietuvių konferencijoje. (M. Nagio nuotrauka)

Panaši situacija susidaro mūsų amžiuje. Savo pakartotiname žodyje M. Gelžinis kritikavo įneštą suvažiavimą A. Regio pasiūlymą atstatyti Maž. Lietuvos Tarybą ir švesti jos paskelbtos deklaracijos sukakties dieną. Nes tokie ir panašūs žygiai iš šauktų Vokietijoje, neigiamas nusistatymas, ko turime vengti pagal šgales. Nieką nelaimėje prarasime turimą gerą vardą vokiečių tautoje. Išvadoje, siūlyti klausimą pasiūlyti apvarstyti VLIKO posėdžiuose.

Prieš M. Gelžinio iškeltą mintį, keičiausiai pasisakė M. Brakas, jau tą klausimą paminėjęs savo paskaitoje. M. Brakui teko ilgesnį laiką dalyvauti Pavergtų Tautų seimuose atstovaujant Lietuvai, ir ten teko palikti ko-

kia baidi neapikanta vokiečiams tegu jų širdyse, nes per amžius skverbėsi į Rytų Europos erdvę ir tik po Antrojo Pasaulinio karo tapo atstumi į savo senas gyvenamas vietas. Jei iškiltų aiškėn, kad mes remiamės vokiečių grizima į Rytprūsį, tai prieš save nusistatytume visą Rytų Europą. Šią padėtį savo tikslams išnaudotų Sovietai mūsų pačių sunaikinimui, apkaltinę lietuvių vokiečių imperializmo ir revanšizmo įalkininkais.

Oficialiai VLIKas, kaip lietuvių tautos valios reikėjas, 1949 metais patvirtino Prūsų Lietuvos Tarybos paskelbtą deklaraciją, bet nubalsavo ją praplėsti, įjungiant visą dabartinę Karaliaučiaus sritį. Suvažiavime išryškėjus principiniai priešingoms nuomonėms dėl Rytprūsio politinės ateities ir net neieškojus kokio nors kompromisinio sprendimo, visus klausimus liko neįspręstu ir atviru atečiai.

Esant labai neiškliai dabarties padėčiai Europoje, tiek Vakarų, tiek ir Rytų pusėje, sunku numatyti kuria kryptimi pakryps Europos politinė ateitis, nuo kurios priklausys ir tolimesnis Rytprūsio likimas. Tokiais atvejais sveiko proto išmintis diktuoja prisilaikyti atsargumo ir nuosakumo savo politiniuose ėjimuose. Lietuva, turėdama prieš save vieną mirtiną priešą, turi vengti išgyti dar du — Lenkiją ir Vokietiją, kurių priešingi interesai kaip tik susikerta Rytų Prūsijoje, stengiantis šį kraštą atgauti ir įjungti į savo valdas. Prie šio klausimo dar teks sustoti, kai bus aptariamas lietuvininkų likimo klausimas.

Mažlietuvių idėjinis palikimas

Šią temą plačiausiai aptarė savo paskaitoje Anas Lymanas, ypatingai išryškines jės poveikį į okupuotos Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Šie klausimai buvo liečiami kitose paskaitose ir diskusijose, kurias teks įjungti į kalbamą temą.

Svarbiausią įtaką daro ir darė Kristijono Donelaičio literatūrinis ir idėjinis palikimas, kuris buvo plačiai iškeltas per poeto 250 metų gimimo ir dabar 200 metų mirties sukakčių progą. Pagal A. Lymaną, netgi Donelaičio mėginta pajungti komunistinės propagandos tarnybai, pristatant poetą skaitytojui kaip pirminį kovotoją prieš vokišką imperializmą, netgi kaip antisąsistą ir net partizanų kovojė už būrį išlaisvinimą.

Bendru požiriu, mažlietuvių literatūrinis ir kultūrinis paliki-

mąs iki prasidedant lietuvių tautos tautiniam atgimimui, yra įtrauktas į chrestomatijas, vadovėlius ir gan plačiai aptariamas mokslinėje literatūroje. Visai kitaip reikala atrodo, prasi- dėjus lietuvių tautos tautiniam atgimimui, kuriame Mažoji Lietuva suvaidino itin svarbią rolę. Iš šio periodo patenka tik paskiros mažlietuvių asmenybės, kurios tiesioginiu ar netiesioginiu būdu buvo susietos su revoliuciniais sąjūdžiais.

A. Lymanas gan įdomiai aprašė, kaip okup. Lietuvoje buvo "atrasti" Vydūnas ir M. Jankus. Nuo pat pradžios Vydūnas buvo laikomas kažkokiu keistuoliu, panašiu į fakirą su savo teosofiniais samprotavimais. Beren- kant medžiagą apie lietuvių revoliucinę praeitį, buvo užktas dokumentas, liečias Vydūno sąlytį su revoliuciniais įvykiais. Pasmerkus mirtin 4 komunistus, gruodžio 17 d. perversmo pateisinimui, Tilžėje komunistai ir socialistai buvo surengę protesto mitingą, kuriame buvo nutarta rinkti tarp žymiųjų veikėjų parašus ir pasiųsti prez. A. Smetonai, kad pakeistų mirties sprendimą. Pasirašijusių tarpe buvo ir Vydūno parašas.

Nuo to laiko Vydūnas buvo prikeltas iš "mirusiųjų". Vilniaus u-to teatras pastatė jo trilogiją, apie Vydūną pradėta rašyti literatūros ir mokslo spaudoje, pristatant lietuvių tautai kaip iškilią humanistą, nukentėjusį nuo nacių smurto.

Panašaus pripažinimo sulaukė Martynas Jankus. Taip pat bei- eskant medžiagos apie lietuvių revoliucinę praeitį buvo surasta, kad M. Jankaus spaustuvėje dar kaizerio laikais buvo atspausdintas K. Markso ir Fr. Engelo parašytas Komunistų manifestas lietuvių kalba ir kitos revoliucinio turinio knygtės.

Nuo šios atradimo datos viskas pasikeitė. Per karą sugriauti ir sudeginti Bitėnai bei šalia esąs Rambyno kalnas, buvo pagrįdinai restauruoti, įrengtas M. Jankaus atminčiai skirtas muziejus ir ekskursantų minios ėmė lankyti šią mažlietuvių lietuvių šventovę.

Visi kiti žymesnieji mažlietuvių kultūrininkai ar veikėjai, kurie bent pripuolamai nebuvo susidūrę su revoliuciniais sąjūdžiais, arba liko visai nutyliėti, arba paminėti vienu kitu sakiniu vilniškėje enciklopedijoje.

Per diskusijas M. Gelžinis su

pasipiktinimu kalbėjo apie š. leistus okup. Lietuvoje Kr. Donelaičio, L. Rėzos ir kitų žymiųjų mažlietuvių raštus. Tokie leidiniai tarnauja okupantų propagandai, nes tuomi norima sudaryti apgaulingą vaizdą, kad komunistų sąlygose gali suklestėti lietuviška rastija. Ypač negali pakęsti graždankos raidynų įrašytus veikėjų pavadinimus ir rusų kalba daromas santraukas, nes visa tai primena spaudos draudimo laikus.

Šia tema teks plačiau pasisakyti. Nors A. Lymanas atsislepė teigiamai apie L. Gineitį, parašiusį rimtą studiją apie Donelaičių ir jo epochą, bet iš esmės neišryškino Maž. Lietuvos kultūrinio ir dvasinio palikimo ir jo poveikio į dabarties lietuvių tautos tautinio sąmoningumo formavimąsi, nors jo paskaita buvo skirta kaip tik šiai temai nagrinėti.

Žvelgiant į okup. Lietuvos kultūrinį gyvenimą reikia išskirti du pradus — grynai propagandini, skirtą liaudžiai, ir mokslinį, skirtą tautos elitui ir plačiau visai inteligentijai. Visai su panašiu reikškimu susiduriame kai tenka nagrinėti katalikybės poveikį į lietuvių tautos kultūrinį ir idėjinį susiformavimą.

Lietuvos komunistai, atmetus karjeristus, cinikus ar aiškiai parsidavusius Maskvai, dėjo pastangas galimam ribose išlaikyti lietuvių ir užtikrinti jai vietą sovietinės sistemos sąlygose. To tikslo siekiant, jie turėjo ieškoti visai kito sprendimo, negu buvo taikomas tautinio atgimimo ir Nepriklausomybės laikotarpį. Visų pirma turėjo atmeti iš Lietuvos istorijos ir kultūrinio palikimo visa tai, kas buvo priešinga rusų nacionalizmui ir komunistų doktrinai.

Kas tuomet paliko iš Lietuvos praeities ir kultūrinio palikimo, kuo galima būtų remtis ir naudotis komunistinės sistemos sąlygose? Pagal K. Marksa, ir ypačiai pagal Fr. Engelsą, reformacija buvo skaitoma revoliucine jėga, kuri sudavė galingą smūgį viduramžinei feodolinei sistemai ir jos scholastinei galvose- nai, išlaisvindama žmogaus protą racionaliam galvojimui. Šios dvasinės revoliucijos pasekoje įvyko dideli mokslo laimėjimai ir technologiniai atradimai, kurių dėka Vakarų pasaulis įžengė į Naujųjų amžių epochą ir kapitalizmo gaidynę.

(Bus daugiau)

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• LITERATURA, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstanti, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Madūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Raukčio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlonio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos pavyksais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedidmenjan- tiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkro aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožių aprašymas, bet tikslis to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• LIETUVISKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamašausko įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsų žemėlapis. Kaina \$6.

• KĄ LAUMES LEME, rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jašinsko knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• SATYRINĖS NOVELĖS, M. Zosėnko kūryba, J. Valaičio vertimas. 206 pusl. knygoje yra 30 sąmojingų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60603. Užsakant paštą, pridėti šiekį pervežimo maldoma.

INŽ. LIUDAS MIKŠYS, 50 metų studijavęs, kaip IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvių ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1980
Subscription Rates:
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$43.00 per year.

25 cents per copy

Nuo seiso pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:

metams \$45.00
pusiui metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$5.00

Kitose JAV vietose:

metams \$40.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

pusiui metų \$22.00
trims mėnesiams \$15.00
vienam mėnesiui \$5.00

kanadoje:
metams \$45.00
pusiui metų \$24.00
vienam mėnesiui \$5.00

įsieniuose:
metams \$48.00
pusiui metų \$26.00

Naujienuos elna kasdien, išskyrus sekmadienius. Leidžia Naujienu Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

Pilnais reikia elsti pašto Markas
Orderiu kartu su užsakymu.

Jeigu tai būtų teisybė...

Vakar telefonu iš New Yorko mums pranešė, kad inž. Algimantas Gečys, JAV Lietuvių Bendruomenės sudarytos Visuomeninių reikalų tarybos sumanytojas, steigėjas, organizatorius ir pirmininkas, atsistatydino iš minėtos tarybos pirmininko pareigų. Pranešimas telefonu tvirtino, kad jo atsistatydinimas ne tik visų tarybos narių buvo priimtas, bet ir pirmininkės pareigoms išrinkta tos tarybos narė ponija Aušra Zerr.

Gavome žinią, parpušėme spaudai ir patys abejojome, ar tai galėtų būti teisybė. Žinome, kad inž. Gečys savo amato srityje jokių naujovių neišranda, bet Amerikos lietuvių tremtinių tarpe jis turi šimtus idėjų. Nemanome, kad jis būtų visai pasitraukęs iš minėtos tarybos, bet reikalai taip susidėjo, kad jam kito kelio nebuvo. Jis nemanė, kad Visuomeninių reikalų tarybos nariai būtų pritarę jo atsistatydinimui, bet jie be jokių protestų ir atidėlojimų jo atsistatydinimą priėmė, nes jis jų šitokiai išdaigai nebuvo paruošęs. Jeigu jis tarybos nariams savo planus būtų išpasakojęs, tai jie būtų jo planus priėmę. Iš nieko jis juos pakėlė į tarybos narius, buvo įsitikinęs, kad jie taip lengvai jo neatsisakys, bet žeme vaikščiojantiems tarybos nariams Gečio atsistatydinimas atrodė geras žingsnis. Jie suprato, kad Gečys be reikalo išmetė \$30,000 Hannafordo bendrovei. Jis paruošė rezoliuciją, kuri dar kartą jam būtų leidusi tokią ar didesnę sumą išleisti, o jo sudaryta taryba, nors ji moraliai Gečiui ir buvo skolinga, pinigų bereikalingai mėtyti nepanorėjo.

Jeigu inž. Gečys iš Visuomeninių reikalų tarybos tikrai būtų išėjęs, tai galėtų gerojone pusėn pakrypti Kutkaus vadovaujamos JAV LB-nės ir Amerikos Lietuvių Tarybos bei Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto santykiai. Nėra nė vieno rimtesnio JAV LB ar jos sudarytų organų atsakingo nario, kuris nenorėtų bendradarbiauti su VLIKu. Jie ne tik nori, bet ir viešai tai pripažįsta. Iš paskutinio VLIKo seimo, vykusio Clevelande, aiškiai matyti, kad frontininkų kontroliuojamų įvairių lietuvių organizacijų išsiblaškę tremtiniai nori bendro darbo ir bendros kalbos su VLIKu. Niekam ne paslaptis, kad Gečys buvo didžiausia to bendradarbiavimo kliūtis.

Jis pats tvirtindavo, kad nori kartu dirbti, bet jis visuomet išgalvodavo įvairiausių priežasčių, kurios jam nelsidavo imtis bendro darbo. Jis nesakydavo, kad jis pats nenori bendradarbiauti su VLIKu arba jo sudarytais komitetais, bet visuomet nuteikdavo savuosius taip, kad jie pareikalautų neįmanomų dalykų.

Bendruomenei suskilus, inž. Gečys viską darė, kad atskilusios Bendruomenės atstovai negalėtų sueiti kartu su Gečio vadovaujamos Bendruomenės nariais bet kokiam bendram pasitarimui. Gečys žinojo, kad pasitarimų metu logika būtų buvusi patvirtinta. Nors pasitarimams būtų buvę paskirti didžiausi bukapročiai, tai vis tiek jie būtų įtikinti, kad reikia susitikti ir dirbti bendrą darbą. Gečys pasitarimo vengė. Jis pats pareiškė, kad jis į joki pasitarimą neis, jeigu ateis kitos pusės atstovai. Jis norėjo, kad atskilusieji jo klausytų, bet nesulaukė. Kas nenorės jo klausyti, tai su tokiais jis nenori tartis.

Gečys atsisakė kalbėti su valdybos nariais, specialiai nuvykusiais į Toronto ir norėjusiais tarti kelis žodžius suvažiuavusiems į Toronto Dienas atstovams. Nuvažiuavusieji būtų buvę patenkinti, jeigu bent vienam jų atstovui būtų leista pasirodyti scenoje ir pasveikinti suvažiuavusius atstovus. Gečys užsispyrė, kad su atvykėliais negali būti jokios kalbos, o apie galimybę pasakyti suvažiuavusiems kokią pasiūlymą ir svajoti negalima. Kiekvienas atsakingas pareigūnas negalėjo su "raupsuotais" turėti jokio pokalbio. Gečys nenorėjo susitikti ir tartis. Jis norėjo, kad atvykusieji jo klausytų, jokių naujų nuostatų nerašytų, naujų organizacijų neregistruotų ir į suvažiuavusius negalėtų tarti jokio žodžio.

Iki šio meto Gečys buvo didelis užsispyrėlis. Jis reikalavo paklusnumo, arba nieko. Jis greičiau būtų susitikęs su lenkais, su latviais ir net su rusais, bet ne su savo galvą dar nešančiais Amerikos lietuviu, o apie naujų projektų kėlimą jis ir kalbėti nenorėjo.

Gečiui svarbiausia yra paklusnumas. Antroje vietoje stovi pinigai. Gečys negali pakęsti, jei kuris jo bendradarbis, Bendruomenės narys, pareigūnas, įždininkas ar net pirmininkas drįsta atsakyti Gečiui reikalingus pinigus. Toronte jis pasiėmė iš atsakingų pareigūnų virš dešimt tūkstančių dolerių ir išvažiavo. Jis tais pinigais suorganizavo pirmą "Visuomeninių reikalų tarybos" konferenciją Washingtone. Jis pinigus gavo ir pranešė, kad jie išleisti konferencijos reikalams. Gečio idėjoms pritarantiems reika apmokėti keliones į konferenciją. Gečiui atrodė, kad Hannafordui reikia 8, 10 ar daugiau tūkstančių, tai pinigai turi būti, nes pinigai jam reikalingi ALTO ir VLIKo veiklai nuvertinti. Pinigai atsirado ir buvo tvarka.

Bet Amerikos lietuvių pasipriešinimas duoti tūkstančius Hannafordui, Naujienu pasisakymas prieš Hannafordą, ALTO ir VLIKo tuo reikalu pareiškimai visuomenei, dar ir kaliforniečių didžiųjų organizacijų įstojimas prieš Hannafordą paveikė lietuviu, ir Gečys liko be pinigų. Jis įsitikino, kad pinigų jis negaus, kad Reagano laikais jie tapo labai brangūs, o jam būti be pinigų nesinorėjo, tai jis pasirinko lengviausią kelią. Tarybos priešakin jis pasodino jam ištikimą ir jo išaugintą poniją Zerr, o pats pasitraukė, kad galėtų apsidairyti, kuriuo keliu Bendruomenė žygiuos be jo.

Atsakingi pareigūnai turėtų tuojau pazonuoti nuotakas ir pradėti pasitarimus nesusipratimams baigti, vienybei atstatyti ir visiems įsijungti į vieningą darbą. Jeigu ilgiau užtruks, tai Gečys, besinaudodamas turimais ryšiais, gali grįžti savo ardymo politikai toliau tęsti.

Dalis "Sėkmėlių vainiko" aktorių.
Bostono Dramos Sambūris.

JURGIS JASINSKAS

SPAUDOS PABIROS

(Tęsinys)

Minėjafi Seimo "Sutmulį" nurašymo tos Draugijos prezidentas — Dargis, pasiūlydamas diplomatinę arba "saliomoniską" išeitį: "tegu pripažintų "karaliu" tą titulą ir pasilaiko, bet greta jo atsistoją vyresnis už jį "imperatorius" Alfonsas Baika." Jis tokiu tebėra iki pat šios dienos.

O čia, prašau susipažinti, yra antras Bostono kolonijos darbuotojas, Vladas Bojerčius, entuziastas veikėjas Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Apdraudos Draugijoje, kurio leidžiamame spaudoje organe "Tėvynė" — jo žmonėi Janina vedė lietuviškų valgių paruošimo skyrių, o jis pats propagavo tos Draugijos tikslus, lygia greta aktyviai dalyvaudamas Sandaros Draugijos veikloje ir tų pareigų neįvykdymas Lietuvių Karių Veteranų "Ramovė" Sąjungos Bostono skyriaus gyvavime. Siemot tos Sąjungos Bostono skyriaus įklimpe bedon: nebeatsirado norinčių tam skyriui vadovauti. Prisiėjo svesti skyriaus likvidavimo klausimą. Šią krizę išgelbėjo Vladas Bojerčius, sutikdamas būti to kariu veteranų skyriaus pirminku. Jis kartas nuo karto savo korespondencijomis pasirodo lietuviškoje spaudoje, jų tarpe ir Naujienose. Taigi, va, šis lietuvis patrijotas, šių metų liepos mėnesį atšventė garbingas savo gimtadienio 75 metų sukaktuves. Jų paminėjime atsilankė artimiausi bičiuliai ir jo šeimos nariai. Ir aš ten buvau, klausiau Tuo atžvilgiu Antanas Andriu-

lioniš šioje lietuvių kolonijoje neturi sau lygaus. Užtat nenuostabu, kad jis buvo "numarintas" ir vėl iš tos "mirties" prisikėlė. O šis "stebuklas" įvyko šitaip: lietuviškuose laikraščiuose buvo pranešta apie buvusio žymaus lietuvių sportininko-krepšininko A. Andriulio mirtį. Tą žinią perskaitęs bostoniešis, dabar Floridoje gyvenantis J. Kasmauskas, pasižymėjęs II-jo pasaulinio karo DP ateivių į šį kraštą globotojų ir rėmėjas, sutapatinęs mirusį su A. Andriulioniu, atsuntė vienai bostoniškei telegramą, prašydamas nupirkti vainiką "numirusio" šermentis ir užpilkiti šv. miasis už mirusiojo vėlę. pasižadėdamas visas išlaidas savo kaštu apmokėti. Tą pačią ar sekancią dieną Bostono lietuvių kataliku parapijos kunigas, sutikęs numarintą gyvą, apstulbo: "Antanai, ar tai tu?...". "Taip, klebono, aš... Atėjau padėti bažnyčiai sutvarkyti..."

Ir tokiu būdu Antanas Andriulionis "prisikėlė iš numirusių" ir dabar tebesidarbuoja visur, kur jo pagalba reikalinga.

Tokio įvykio akivaizdoje, šių "pabirų" užsklandai tinka pradžioje pacituoto poeto Nyka-Niliūno eilėraščio tas:

"...Kai bus pavakarė ir dulkės kils keliuose,
Aš būsiu netoli; audros suplėšytas kaštanos vėl žydės.
Ten, kaip nuostabų persų kilmą, vaikystę pasiklosiu.
Ir vaikščiodamas ją, aš nieko nebijoju;
Audros suplėšytas kaštanos vėl žydės".
(Pabaiga)

— Prez. Reaganas reikalauja sumažinti teikiama parama, nes yra įsitikinęs, kad daugelis valgia ir ima po keliais vardais. Pagalbą turi gauti tik tie, kuriems ji būtinai reikalinga.

IRAKIS JUOKIASI IŠ IRANIEČIŲ

BAGDADAS, Irakas. — Irako vyriausybė ir kariuomenės vadai juokiasi iš vakarykščio Irano kariuomenės štabo ir vyriausybės pranešimo, kad Irano ginkluotos pajėgos išlaisvinę 70 kaimečių. Irakiečiai tvirtina, kad jų kariai nepasitraukė iš nė vieno kaimo nei iš jokios pozicijos kalnuose.

Iraniečiai jau kelintą kartą skelbia apie didelius laimėjimus fronte, tai reikia suprasti, kad tuo norima paslėpti didelį pralaimėjimą krašto viduje. Pirmadienį mūli Chomeini dar reikėjo susaudyti 30 suimtų priešių. Iš viso jo režimas jau įsakė susaudyti 1,600 žmonių.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Andrius Mironas

Susipažinkime su Kalifornija

(Tęsinys)

Portugalas atradėjas Juan Rodriguez Cabrillo įplaukė į San Diego įlanką ir paskelbė visą pajūrio sritį prijungiąs prie Ispanijos 1542 m., vos 50 metų praslinkus po Kolumbo įžengimo į rytinės Amerikos ritis. Sebastian Vizcaino atvyko 60 metų vėliau, o 1768 m. Ispanijos karalius Carlos III įsakė okupuoti San Diego ir Monterey vietoves.

Ispanijos vienuoliai pranciškonai jau buvo pastatę eilę vienuolynų Kalifornijos pusiasalyje, todėl, tęsdami savo plėtimąsi vis šiaurėn, 1769 m. atvyko į San Diego įlanką su specialia ekspedicija, tikslu steigti misijų stotis vietos gyventojams indėnams mokytį katalikų tikėjimo tiesų.

Jis ištyrinėjo Kalifornijos įlanką ir Colorado upės žiotis, bet dar prieš jį, 1539 metais, čia buvo atvykęs taip pat ispanas Francisco de Ulloa ir pavadino šį pajūrio kraštą mitologiniu California varlu iš kažkurio XV amžiaus romano. Po Ulloa, ir de Alarcon turėjo taip pat naują šį vadinti, išvengimui nesusipratimų.

Misijų karia pradžioje tais metais, misionieriui Fray Junipero Serra atvykus ir pradėjus statyti pirmąją misijų stotį, pavadintą San Diego de Alcala (San Diego vardas atitinka lietuvišką-

ją Jokubą). Per 54 metus ispanų tėvai pranciškonai įsteigė Kalifornijos pajūryje 21 vienuolyno grandinę, tarnavusią indėnams atvesti krikščionybėn. Ši grandinė tęsiasi nuo San Diego misijos pietuose per 600 mylių iki paskutinės misijos šiaurinės Kalifornijos srityje, už San Francisco įlankos, Sonoma vietovėje.

Anais laikais indėnai gynė savo gimtąjį kraštą, bandydami išvartyti neprašytus ateivius, todėl vienuoliai norom nenorom turėjo prie kiekvienos misijos turėti apsigynimui Meksikos kariuomenės įgulas. Šitaip šalia San Diego vienuolyno atsirado ir Presidio, atseit, karinis fortas. Dabartinis senasis San Diego miestas, buvęs pirmąją misionierių buveine, anais laikais buvo indėnų vadinamas Cosoy. Senasis San Diego miestas Ramiajam vandenynui reiškia tą patį kaip Jamestown Atlanto vandenynui. Senajame San Diego kas metai švenčiama Cinco de Mayo šventė.

SVENTO JOKUBO MISIJA

Vis į šiaurę keliaujant, arti Ramiojo vandenyno krantų atsirado džiūžančių ir raitųjų išmūstas kelias, kurio visi keliautojai laikydavosi. Jis iki šiol vadinamas EL Camino Real (tikrasis arba karališkasis kelias) ir ejo pro dabartinius San Diego, Los Angeles ir San Francisco. didmiesčius, pasibaigdamas paskutinėje misijų stotyje, San Francisco de Solano, Sonoma miesto ribose, apie 60 mylių į šiaurę nuo San Francisco.

Pradžioje pranciškonų vyresnysis Junipero Serra įsteigė vienuolyną pajūrio kalnuose, greta karinio forto, dabartinio San Diego didmiesčio senjoje dalyje, bet greit misija buvo perkelta keltas mylias aukščiau, prie San Diego upės vagos, kur ir iki šiol yra. Vienintelė misija, iki šiol aptarnaujanti rezervato indėnus pagal senoviškas ispanų tradicijas, yra San Antonio de Pala, esanti Pala miestelyje, apie 22 mylias pavaziavus Interstate 5 ir 76 pletais į šiaurės rytus. Tačiau meksikiečių statybos (baltų sienų su čerpių stogu) ir trijų aukštų piramidės formos varpinė, su dviem gretimais varpais pirmajame bei antrajame aukštuose ir vienu mažesniu varpu po varpinės stogu su kryžium, šį Šv. Jokubą iš Alcalos misija yra pirmoji įkurta Amerikos Pacifiko pakrastyje, neskaitant Kalifornijos pusiasalio, taigi, jau Meksikos valstybėje daug ankščiau įsteigtų misijų (San Miguel de la Frontera, Ejido el Portenir, Santa Catarina, Santo Tomas, San Vicente, Santo Domingo, San Pedro Martir, El Rosario de Abajo, San Fernando, Santa Maria ir kt.), kurios vienuolis Junipero Serra buvo įsteigęs eidamas tuo metu žemutinės Kalifornijos misijų viršininko pareigas.

Vystydamas toliau misijų tinklą, Serra krikščio Kalifornijos indėnus, tačiau turėjo nesklandumų ir ginčų su pasaulietiškais gubernatoriais. Vis dėlto Serra sudarė misijoms tvarkyti taisykles ir vėliau įsteigė pirmąsias devynias misijas dabartinėje JAV Kalifornijoje, tačiau visų

numatytųjų nebegalėjo užbaigti. Jis mirė 1784 m., palikęs sekantioms dešimčiai misijų parinktus vardus. Darbą tęsė jo įpėdinis Fermin Francisco Lausen.

San Diego de Alcala misija pradžioje turėjo didelių sunkumų, nes netrukus karingieji indėnai ją sugriovė. Didelėmis pastangomis vienuolynas buvo atstatytas, bet po kelių metų ir vėl indėnai sukišo, užmušdami pirmąjį katalikų dvasiški Kalifornijos pajūryje. Šioje vietoje prasidėjo ir krašto civilizacija. Pastatytas irigacijos užtvėnkimas ir duobės, pasodinti pirmieji alymedžiai ir pirmoji palmė. Paskutinį kartą misija buvo restauruota 1941 metais.

Senajame San Diego mieste, ant kalnelio, apsuptas mūro sienų, stovi senasis Presidio, su komendantos namu. Čia stovi tėvui Junipero Serra paminklas, atžymėdamas pirmosios misijos vietovę ir pirmosios baltųjų bendruomenės vietą Kalifornijoje.

SAN DIEGO DIDMIESTIS

Apie karinę įgulą ir apie misijos pastatą palengva kūrėsi molinėmis (adobe) sienomis gyventojų nameliai.

(Bus daugiau)

"Teatinie Tavo Karalystė"

Kuomet Jėzus buvo čia ant žemės, Jis patarė Savo mokyti-
niams aiškesnį ir geresnį kelią pasaulio pagerinimui. Jis pasakė:
"Jūs taip melskitės: Teatinie Tavo karalystė. Tebūnie Tavo valia
kaip danguje, taip ir žemėje". Per visus amžius ištikimi Krikš-
čionys kartodavo šią maldą ir kantriai laukė atsiliepimo į ją.

Ar bus kuomet atsakys į ją?
Šita Mesijinė maldą yra labai aiški; bet argi iš tikrųjų tokia
visuotinė Karalystė kada nors ateis ant šitos senos žemės? Ar
Viešpats, atsiliepdamas į šią maldą, kada nors įsteigs ant šios
planetos naują visuomeninę santvarką, kurios pagrindas bus
gryna teisybė ir meilė? Jei taip, tai ar turime kokių nors įrodymų,
kad šita palaiminta Karalystė yra arti?

Kurie domėtės, prašome parašyti atviruoklę. Gaustie dovanai įvairių
knygų, padedančių suprasti Sv. Raštą.

SVENTO RAŠTO TYRINETOJAI
5421 S. Mozart St., Chicago, IL 60632

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicines direktorius
1936 E. Manhattan Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antra šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 563-2737 arba 562-2739

TEL. 233-5893

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinus
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradi. 1-4 popiet,
ketvirtadi. 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos telefonas: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortele.
R. ŠERENAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJO SEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Parke.
Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: 778-1543
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
tadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

SUSIRINKIMU PRANEŠIMAI

Brighton Parko Lietuvių Moterų
klubo priemoninis narių susirinkimas
įvyks ketvirtadienį, gruodžio 3 d.,
1 val. popiet, Anelės salėje, 4500 S.
Talmán Ave. Nares prašomos atsilan-
kyti, nes yra daug svarbių reikalų,
kurios reikės aptarti. Bus ir naujos
valdybos rinkimai. Po susirinkimo —
vaisės. E. Strungys

Uptytės Draugiško klubo priešmeti-
nis susirinkimas įvyks penktadienį,
gruodžio 4 d., 1 val. popiet, Anelės
Kojak salėje, 4500 So. Talmán Ave.
Nariai prašomi atsilankyti, nes bus
renkama valdyba 1982 metams ir yra
daug svarbių reikalų aptarti. Po su-
sirinkimo bus vaisės.

Bridgeporto Lietuvių Namų Savi-
ninkų priešmetinis susirinkimas įvyks
šeštadienį, gruodžio 5 d., 3:00 So.
Union Ave., 1 val. popiet. Nariai ma-
lonėkite dalyvauti, nes yra daug rei-
kalų apvarstymui ir reikės išrinkti
valdybą 1982 metams. Po susirinkimo
vaisės ir dovanų pasidalinimas
(grab-bag). Atsineškite \$3 vertės do-
vaną. Kviečia Valdyba

Kaip taisyklė, mergaitės pra-
deda anksčiau kalbėti, negu ber-
niukai.
Mergaitės taip pat greičiau už
berniukus pasisavina ir svetimas
kalbas.

Gal dėl to, tapdamos moteri-
mis, jos daugiau už vyrus ir
šneka.

Įrankius, vartojamus darže,
galima nuvalyti trinant smėliu,
sumaišius su alyva kokiam nors
kibire.

Smelis prašalins nešvarumą,
alyva apsaugos nuo rūdžių. To-
kią alyvą galima gauti gazolino
stotyse.

Piktumu meilės neigysi.

A. TAMULYNAS

SVEIKATA — ŽMOGAUS LAIMĖ IR TAUTOS GEROVĖ

(Tęsinys)

Jau iš senų laikų žmonės sa-
ko, kad sveikata gyvena šviesoje,
mėgsta saulę, gamtą, švarą,
grožį, o ligos yra tamsos ir ne-
švarumų įniamiai ir iš tamsiųjų
savo slėptuvių tyko sau aukų ir
puola pačius silpnuosius. Į kovą
prieš sveikatos kenkėjus, šalia
medicinos, įsijungia plačia pras-
me suprantas fiziškas auklėjimas
(daro kūną atsparų ir t.t.),
kaip medicina, taip ir fizinis la-
vinimas negali žmogaus apsau-
goti nuo mirties, bet tik padeda
prailginti žmogaus gyvenimą.

Saikingumo reikšmė

Čia tenka priminti sportui da-
romą priekaištą. Tai širdies liga
dažnas priekaištas sportui. Bet
tai per drąsus priekaištas. Žino-
ma, neprotingai, neplaningai
praktikuojamas sportas gali bū-
ti žalingas sveikatai — kenks-
mingas širdžiai. Juk mes žino-
me, kad ir geriausi dalykai, jei
jie be saiko naudojami, yra
kenksmingi žmogaus sveikatai.

Maistas žmogaus gyvybei iš-
laikyti būtinas, bet, jei jis bus
naudojamas nesaikingai, bus ža-
lingas žmogaus sveikatai. Žmo-
gus persivalgęs dažnai smarkiai
susserga ir tai gali būti mirties
priežastimi. Bet tai negalima
teigti, kad mirtis yra žalingas.
Taip pat yra amonių, kurie širdį
sugadina fizinį darbą dirbdami,
nors darbas nėra kenksmingas

širdžiai, bet tik nežinojimas dar-
be saiko sugadina širdį. Taip pat
pyktis, nervingumas, jautrumas,
įvairūs pergyvenimai silpnina
širdį, jos normalų veikimą.

Nesaikingu sporto praktikavi-
mu galima širdį sugadinti, bet
saikingu planingu sportavimu,
palaipsniui metodiškai keliant
širdies darbį, galima ir silpną
širdį pataisyti — sustiprin-
ti. Širdis nėra nepajunta apsunk-
kinimo ir atlieka daug įtempte-
sni darbą, kurį anksčiau tikrai
būtų nepajėgusi atlikti. Savo
širdies veikimą žmogus gali ge-
rai suprasti ir derinti jos pajė-
gumui atitinkamus pratimus.

Bel, žinoma, neturint reikiamo
supratimo ir tai vykdančiam, galima
širdį visai susilpninti.
Neduoant širdžiai darbo —
ji menkėja, silpnėja. Po ilgo ne-
veikimo žmogus, turintis stiprią
širdį, pajus, kad jos pajėgumas
didesniam darbui atlikti susilp-
nėjo. Tuo tarpu sportuojančių
širdis gali atlikti daug didesni
darbą, pvz.: bėgikai atlieka il-
gus nuotolius per trumpą laiką,
kas nesportuojančiam tikrai yra
neįmanoma. Bet jie tai pasiekia
planingu darbu, metodiškai sun-
kindami darbą, gerai įsijausda-
mi savo širdies ir kartu visų vi-
dinių funkcijų darbą.

Sveikatos laikintojai

Dar reikia priminti veiksmus,
vedančius žmogų į per ankstyvą
senatvę. Tai įvairūs karų var-
gai, badas, alkis, šaltis, prievar-
tos darbai, baimė, netikra atei-
tis, kaitėjimai, kacetai, nemigos
naktys, besaikiškumas, naktiniai
ilgi pobūviai, prirūkytos kavi-
nės ir kt.

Priešingai, ramumas, linksmu-
mas, gera nuotaika, taisyklingi
kūno lavinimo judesiai, masažas,
pasivaikščiojimai, tyras oras,
maudymasis, gero klimato sąly-
gos, gyventi noras, tai veiksniai,
tolina nuo mūsų senatvę, ilgo gy-
venimo saugotojai.

Vien fizinis jėgų garbinimas
būtų neprotingas, bet reikia fizi-
niu lavinimu auklėti jaunimą vi-
suomeniškai. Jaunimas, augda-
mas fiziniai ir dvasiniai, turi
jaugti į visos tautos plėseną
bendrąjį gyvenimą. Jis turi jaus-
tis socialine būtybe, kurios vieta
— įsijungimas į bendrąjį tautos
kūrybinį gyvenimą. Jis turi mo-
kėti skirti, kas yra naudinga ir
gera gyvenime ir pagal tai de-
rinti savo veiksmus ir darbus:
"Nelikti be ženklų, kad žmogumi
buves" (V. Kudirkas). Per fizinį

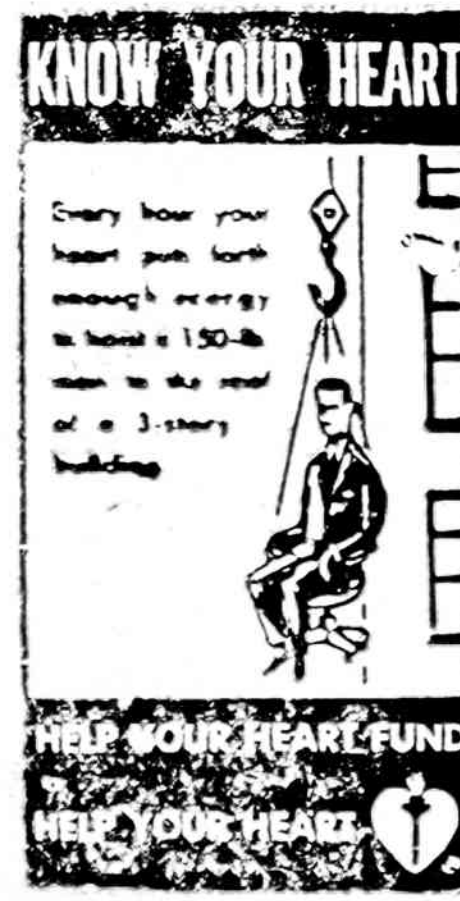
lavinimą, sportą reikia auklėti
visuomeniškai, apvaldant egoiz-
mą, garbėtrošką, neryžtingumą,
nedrąsumą, tuščią gyrimąsi, di-
džiavimąsi, kitų žeminimą, nie-
kinimą — auklėti kilniausias žmo-
gaus ypatybes.

Svarbu, kad jaunosios kartos
auklėjime būtų siekiama dvasi-
nių ir fizinį jėgų harmonijos.
Bet, deja, šiandien dar su apgai-
lietavimu tenka pasakyti, kad
yra žmonių, kurie jokių būdu ne-
gali suprasti sporto reikšmės ir
neį jį laiko žalingu. Jie laikosi
požiūrio: "Nieko naujo neprasi-
manykit, gyvenkit kaip mūsų tė-
vai gyveno". Tiesa, yra mokslo
žmonių, kurie visą laiką skiria
mokslineis darbams. Jie dažnai
pamiršta taip reikalingą jų svei-
katai poilsį — jie neskiria laiko
sportui, bet ir nenėigia sporto
reikšmės jaunimo auklėjime.

Žmogaus gyvenimas — žiauri
kova, todėl jis ir turi būti pa-
kankamai užgrūditas šiai kovai.
Vos žmogus gimė, prasideda ne-
nuilstama kova; kovoja jame gy-
vybė prieš mirtį dėl pirmenybės.
Mat, žmogaus gyvybės priešų
visur pilna — šimtai ligų mus
tyko nuo lopšio iki mirties ir šių
ligų kėlėjai nesnaudžia, veikia,
puola mažiausiai atsparius. Todėl
jaunoji karta turi būti auklėja-
ma, kad ji mokėtų saugoti savo
sveikatą nuo žalingų įtakų, mo-
kėtų higieniškai, saikingai gy-
venti, o šių žinių nedaug jie gau-
na. Nepamirškime, kad rūpesting-
u jaunimo auklėjimu ir silpnuo-
sius galime pajėgiais, užgrūdin-
tais išugdyti ir tuo pat atimsime
iš negailestingos per ankstyvos
mirties tiek daug mūsų tautiečių.

Atsiminkime, kad mes blogu
auklėjimu dažnai sugadiname iš
primities ir gerą vaiko sveika-
tą. Blogai auklįtant, daugelis jau-
nimo išauga išblyškę, krūtinės
lasta įdubusi, sulinkę. Jų jude-
siai sunkūs, sustingę. Jų eisena
kaip ir senių — kojos per kelius
sulinkę, be energijos, išvermės,
silpnavaliai. Jie augdami nedarė
markštos, nesportavo, nedavė
reikiamos ir vėlesnės funkci-
joms reikiamo darbo. Neugdė fi-
zinio žaidimo, kas silpnina, neišvys-
tė ir negali reikiamai jomis pasi-
naudoti. Per anksti nustojo tu
judesiu, kada vaikais būdami žai-
dė, bėgiojo ir neįsijautė nuovargio.
O tai įvyko todėl, kad vengė ju-
desių, kad nesirūpino mankšta,
sportu. Išvada aiški: "Ir akmuo
vietoj stovėdamas apželia".

Ir aš tave matau, o Lietuva
brangi.
Nemintą kojų svetimų, ir tavo
kančią.
Matau, kaip tu ateinančiais lai-
kais žengsi,
Laisva, didinga, ir be sielvarto,
be pančių... J. Aistis

R. VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti
viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigų
tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES STASUKAITIS

VESINAMA LAI DOTUVIŲ KOPLYCIA

— GORDON FUNERAL HOME —

1729 South Halsted Street, Chicago

Tel. 226-1344

EUDEIKIS

GAIDAS — DAIMID

ENTIAURIA U DIDIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

1805-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4230-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYCIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO
PATARNAVIMAS
TURIME
KOPLYCIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

STEPONAS C. LAUK IR SŪNŲS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, PARSIPPANY, N.J. 07441

P. J. RIDIKAS

4554 So. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, ILL.

Tel.: OLYmpic 2-1063

PETRAS BIELIŪNAS

4343 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE.

Tel.: YArds 7-1138 - 1139